

ΠΕΡΙΟΔΕΥΟΝ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΟΜΗΣΗΣ

Η ομάδα μας ονομάζεται *Μπουλούκι*, μια λέξη που αναφέρεται στα σινάφια των μαστόρων που μετακινούνταν από τόπο σε τόπο αναζητώντας εργασία, βαθαίνοντας τη γνώση τους, διαδίδοντας τις παραδοσιακές μορφές. Το Μπουλούκι φιλοδοξεί να αναπτυχθεί ως μια διεπιστημονική συλλογικότητα που ασχολείται με τη μελέτη των παραδοσιακών τεχνικών δόμησης, τα ζητήματα προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, της ανανέωσης και ανάδειξης του πολιτιστικού αποθέματος, καθώς και την κριτική διερεύνηση των στρατηγικών που εκδηλώνονται στα εν λόγω πεδία. Με επίκεντρο τους θεματικούς αυτούς άξονες, η δράση της ομάδας περιλαμβάνει τη διεξαγωγή έρευνας, τη διοργάνωση εργαστηρίων, συνεδρίων και ευρύτερων δράσεων, την προώθηση έργων σε συνεργασία με τις τοπικές κοινότητες και τους φορείς τους. Ως νομικό πρόσωπο το Μπουλούκι υφίσταται με τη μορφή της Αστικής Μη Κερδοσκοπικής Εταιρείας, με έδρα την Αθήνα.

Καλντερίμι

Ως αντικείμενο της εκπαιδευτικής δράσης τίθεται η αποκατάσταση του ιστορικού μονοπατιού που οδηγεί στο Γεφύρι της Πλάκας. Το λιθόστρωτο αυτό καλντερίμι, μήκους 400μ (τμήματα του οποίου επισκευάστηκαν κατά τη διάρκεια του περσινού εργαστηρίου πέτρινης δόμησης), έχει ανά τα χρόνια υποστεί σημαντικές αλλοιώσεις ως προς την αυθεντική του μορφή καθώς και σοβαρές φθορές που το καθιστούν επισφαλές για τον περιηγητή, ενώ παράλληλα έχει σε μεγάλο βαθμό ξεχαστεί, προς όφελος μιας νεότερης πλακοστρωμένης διαδρομής που ακολουθεί την όχθη του Αράχθου.

Χ2: Δύο επάλληλα εργαστήρια

Η έμφαση στην εκπαιδευτική διαδικασία και παράλληλα η ανάγκη περαίωσης του έργου σε εύλογο διάστημα, μας οδήγησαν στο συνδυασμό δύο διαφορετικών μεθόδων οργάνωσης:

- Μία **Δίμηνη μαθητεία (Plaka camp)** η οποία απευθύνεται ειδικά σε επαγγελματίες τεχνίτες, που θα εργαστούν υπό την καθοδήγηση έμπειρων μαστόρων-εκπαιδευτών
- Ένα **Δωδεκάμηρο Εργαστήριο Πέτρινης Δόμησης (Plaka Workshop)**, που απευθύνεται σε τεχνικούς, μηχανικούς και καλλιτέχνες, φοιτητές και επαγγελματίες από τον κλάδο της κατασκευής, που θα περικλείεται στη συνολική διάρκεια των δύο μηνών.

Ένας από τους άμεσους εκπαιδευτικούς στόχους της δράσης είναι να επανασυστήσουν τους ντόπιους τεχνίτες στην -εν πολλοίς ξεχασμένη- παραδοσιακή τεχνική του καλντεριμιού και να αναδείξει ένα κενό γνώσης που έχει ήδη κοστίσει στο δομημένο περιβάλλον της Ηπείρου, αλλά και γενικότερα στα οικιστικά σύνολα της χώρας. Ασφαλώς, αυτό που αποκαλούμε 'αυθεντικό καλντερίμι' δεν μπορεί να εξαντληθεί σε μια στενά τεχνική ανάλυση: παρόλα αυτά, οι τεχνικές παρατηρήσεις επί του συγκεκριμένου κάθε φορά ζητήματος, μοιάζει να αποτελούν την πιο ασφαλή αφετηρία για την προσέγγιση της μαστορικής γνώσης και ευρύτερα για την εμπλοκή με τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που παρουσιάζονται για τα παραδοσιακά οικιστικά σύνολα σήμερα.

Ως συνδιοργανωτές στο εγχείρημα αυτό συμμετέχουν οι Δήμοι Βορείων και Κεντρικών Τζουμέρκων, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος και το ΤΕΕ Δυτ. Μακεδονίας, ενώ η δράση υποστηρίζεται από την Περιφέρεια Ηπείρου και το Μετσόβιο Κέντρο Διεπιστημονικής Έρευνας του ΕΜΠ.

ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΣΑΒΒΑΤΟ 19/10

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ

Γέφυρα Πλάκας: Προβληματισμοί και αποφάσεις κατά τη μελέτη αποκατάστασης | 11:00 - 11:45

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΑΚΟΣ, ΧΡΗΣΤΟΣ ΓΙΑΝΝΕΛΟΣ

Από τη μελέτη στην εφαρμογή ή "Αραχθε μην απελπίζεσαι και δεν δ' αργήσει" | 12:00 - 12:45

ΧΡΗΣΤΟΣ ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 20/10

ΓΕΦΥΡΑ ΠΛΑΚΑΣ - ΑΓ. ΓΕΩΡΓΙΟΣ

Πελέκημα Πέτρας - Πρακτική εξάσκηση | 10:00 - 13:00

Επίδειξη Κατασκευής Εργαλείων

ΓΙΟΡΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΠΑΛΙΩΝ ΜΑΣΤΩΡΩΝ | 13:00

κλάρινο: ΔΑΦΝΗ ΠΑΠΑΣΤΡΑΤΗ, λαούτο: ΘΑΝΟΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΕΥΤΕΡΑ 21/10 ΜΕ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 25/10

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΡΑΣΤΩΝ

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΣΠ. ΜΑΝΤΑ | 19:00 - 21:00

ΣΑΒΒΑΤΟ 26/10

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΠΡΑΜΑΝΤΩΝ

Παραδοσιακή δόμηση και σύγχρονες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης | 09:00 - 09:45

ΝΙΚΟΣ Μ. ΚΑΤΣΟΥΛΑΚΟΣ

Τα καλντερίμια στο παρελθόν και η μετάλλαξή τους στο χρόνο | 10:00 - 10:45

ΜΑΡΙΑ ΜΠΑΛΟΔΗΜΟΥ

Οι δρόμοι πριν από το αυτοκίνητο | 11:00 - 11:45

ΜΑΝΟΛΗΣ ΚΟΡΡΕΣ

Κτίζοντας (με) την Κοινότητα: Συμμετοχική διαφύλαξη της άυλης πολιτιστικής κληρονομιάς | 16:00 - 16:45

ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΑΝΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Το αρχιτεκτονικό απόθεμα μέσα και έξω από το Μουσείο | 17:00 - 17:45

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΜΥΡΝΗΣ

Το νόημα και η συμβολή της άσκησης στη μαθητεία της μαστορικής τέχνης | 18:00 - 18:45

ΒΑΣΙΛΗΣ ΓΚΑΝΙΑΤΣΑΣ

Τα δάκρυα του βουνού (2018) του ΣΤΕΛΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΑΙΝΙΑΣ παρουσία του σκηνοθέτη | 19:30 - 21:30

ΚΥΡΙΑΚΗ 27/10

ΜΟΝΗ ΜΟΥΧΟΥΣΤΙΟΥ

Το αγροτικό τοπίο ως πολιτιστικό αγαθό: ανακαλύπτοντας το "υλικό" και το "άυλο" της πολιτιστικής κληρονομιάς του αγροτικού χώρου μέσα από το παράδειγμα ενός ορεινού οικισμού | 09:00 - 09:45

ΕΛΕΝΑ ΜΠΑΖΙΝΗ

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΦΟΡΕΩΝ Συμμετοχικής Προστασίας της Κληρονομιάς | 10:00 - 14:30

Άνη της Πέτρας (Λαγκάδια), ΜΕΚΔΕ (Μέτσοβο), ΜΑΡΜΑΡΟΣ ΑΜΚΕ (Τήνος),
4 GRADA DRAGODID (Κροατία), MESHTRA /ACEM (Βουλγαρία), CHWB (Αλβανία)

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΦΡΑΣΤΩΝ

ΓΙΟΡΤΗ ΛΗΞΗΣ | 19:00 -

ΦΩΤΟ: Άννα Λαγάρια

ITINERANT WORKSHOP FOR THE TRADITIONAL BUILDING TECHNIQUES

Our team is called Boulouki, named after the nomadic groups of masons travelling, building and advancing their craftsmanship. We are an interdisciplinary group, whose work is focused on the study of traditional building techniques and materials related to the protection, conservation and promotion of cultural heritage, keeping a critical mind towards the current policies related to them, as well as promoting values like interculturalism, sustainability and multidisciplinary. Based upon these thematic axes, the group's course of action includes conducting research, organising workshops, conferences and events, and promoting projects in collaboration with the local communities and their stakeholders. The group exists in the form of the Urban Non-Profit Company, based in Athens.

Kalderimi : cobbled pathway

This project consists in the restoration of the old cobbled pathway that leads to the Bridge of Plaka. This cobbled pathway, which is 400m long and was partially reconditioned during the last year's Stone Masonry Workshop, has suffered major alterations and severe damages during the past decades, and has been largely forgotten in favor of a recently constructed path, stretching across the bank of Arachthos River. If the above describe the troublesome nature of the present condition, they also imply our project's deliverables: the old cobbled pathway, fully functional, in its authentic form.

X2: Two superposed workshops

The emphasis on the educational process and the need to complete the project in time, led us to the combination of two different approaches and two different scales of operation. Namely:

- A two-month apprenticeship (Plaka Camp), addressed to young professionals of the building sector, who will be working under the guidance of three experienced masons-tutors, and will receive daily compensation.
- An intensive twelve-day workshop (Plaka Workshop) which aims at a wider audience (engineers and artists, students and professionals), which will be held during the last two weeks of the Plaka Camp.

One of the main goals of this educational action is to re-introduce Greek and Balkan craftsmen to the -more or less- forgotten traditional technique of 'kalderimi' and to engage with a gap of knowledge that has already cost dearly to the traditional settlements of Epirus and the historic ensembles of Balkans in general. Of course, what is here described as 'authentic kalderimi' goes beyond a strictly technical analysis; nevertheless, specific observations on particular matters seem to be the safest points of departure for a careful approach of traditional knowledge, as well as to address the complex prospects and challenges posed by traditional cultural landscapes in general.

The Municipalities of North and Central Tzoumerka, the Technical Chamber of Greece (TEE-TCG) and the Western Macedonia Department of the TCG, stand as co-organizers of this project, which is officially supported by the Region of Epirus and the Metsovo Interdisciplinary Research Center (MIRC) of the National Technical University of Athens (NTUA).

OPEN EVENTS

SATURDAY 19/10

PRAMANTA CONFERENCE CENTER

Plaka Bridge: Concerns and decisions during the restoration survey | 11:00 - 11:45

CHRISTOS TAKOS, CHRISTOS GIANNELOS

From survey to implementation or "Arachthos don't give up hope and it won't take long" | 12:00 - 12:45

CHRISTOS ILIOPOULOS

SUNDAY 20/10

PLAKA BRIDGE - AGIOS GEORGIOS

Stone carving - Practical Exercise | 10:00 - 13:00

Stone cutting and masonry tools manufacturing

ELDER STONE MASONRY FIEST | 13:00

clarinet: DAFNI PAPAISTRATI, lute: THANOS GEORGOPOULOS

MONDAY 21/10 TO FRIDAY 25/10

FRASTA CULTURAL CENTER

EXHIBITION OF THE PHOTOGRAPHIC ARCHIVE OF SP. MANTAS | 19:00 - 21:00

SATURDAY 26/10

PRAMANTA CONFERENCE CENTER

Traditional building and contemporary energy performance requirements | 09:00 - 09:45

NIKOS M. KATSIOULAKOS

The kalderimi in the past and its mutations in time | 10:00 - 10:45

MARIA MPALODIMOU

Streets before the car | 11:00 - 11:45

MANOLIS KORRES

Building (with) the Community: Participatory protection of intangible cultural heritage | 16:00 - 16:45

PANAGIOTA ANDRIANOPOULOU

The architectural reserve inside and outside the museum | 17:00 - 17:45

GIORGOS SMIRIS

The meaning and contribution of practice in the art of the craftsman | 18:00 - 18:45

VASILIS GANIATSAS

The mountain tears (2018) by STELIOS CHARALABOPOULOS

FILM SCREENING in presence of the Director | 19:30 - 21:30

SUNDAY 27/10

MOUCHOUSTI CULTURAL CENTER

Rural landscape as a cultural item: discovering the 'tangible' and 'intangible' of cultural heritage of rural space, through the paradigm of a mountainous settlement | 09:00 - 09:45

ELENA MPAZINI

PRESENTATIONS concerning Participatory Protection of Heritage | 10:00 - 14:30

Anthi tis Petras (Lagadia, Greece), M.I.R.C. (Metsovo, Greece), MARMAROS (Tinos, Greece),

4. GRADA DRAGODID (Croatia), MESHTRA / ACEM (Bulgaria), CHwB (Albania)

FRASTA CULTURAL CENTER

'END OF WORKSHOP' FIEST | 19:00 -

PHOTO: Anna Lagaria